

Osmanlı kaynakları, tamamen ilahî takdirin bir tecellisi sonucunda, Osman Gazi'nin gördüğü bir rüya ve buna bağlı olarak evliliğinden bahsederler. Osmanlı kaynaklarında birbirine yakın ifadelerle anlatılan bu rüya, Hammer gibi Batılı yazarlar tarafından biraz da hayâl gücü ile süslenerek bir sahne oyunu gibi dramatize edilir.

"Osman Gazi biraz ağlayıp dua ve niyaz eder. Derken uykusu gelip uyur. Rüyasında kerameti açık ve belli olan bir şeyhin kendi halki arasında bulunduğunu görür. Herkes bu şeyhe güvenirdi. Aslında onun dervisliği gizli idi. Öyle görünürdü. Dünyalığı, mali, mülkü ve koyunları çoktu. İlim sahibi bir kimse idi. Misafirhanesi devamlı herkese açıktı. Osman Gazi, bu dervise konuk olurdu. Osman Gazi rüyasında bu azizin kusagından bir ayın doğduğunu ve gelip kendi koynuna girdiğini görür. Bu ay, Osman Gazi'nin koynuna girince hemen onun göbегinden bir ağaç biter ki gölgesi dünyayı tutar. Gölgesinin altında dağlar var, her dağın dibinden sular çıkar, o sulardan da kimileri içer, kimileri bahçe sular kimileri de çeşmeler yaptırır. Osman Gazi gelip bunu şeyhe haber verir. Bunun üzerine şeyh Osman'a "Oğul Osman, padişahlık sana ve senin nesline mübarek olsun ve benim kızım Malhun Hatun senin helalin oldu. " deyip hemen nikahını kıydı.

Âsikpasazâde, Osman Gazi'nin rüyasını yukarıdaki ifadelerle anlatırken Nesrî şu ifadelerle olayı nakl eder:

"Meger Osman'ın halki arasında aziz bir şeyh vardı. (Ona) Edebali derlerdi, gayet kemal sahiplerindendi. Velîliği, kerameti belli olmuştü. Halkın itikad ettiği kimse idi. Bütün illerde meshur olmuştü. Rüya ilmini iyi bilirdi. Dünyalığı sonsuzdu. Fakat fakirmis gibi görünürdü. Hatta (kendisine) dervis (fakir) lakabı ile hitab ederlerdi. O, bir zâviye yapıp gelene ve gidene hizmet ederdi. Zaman zaman Osman da onun zâviyesinde misafir olurdu. Bir gece Osman Gazi, rüyasında bu şeyhin koynundan bir ay çıkarak, gelip kendisinin koynuna girdiğini, hemen göbегinden bir ağaç bittigini, âlemi tuttugunu, gölgesinde dağların bulunduğunu, bu dağların dibinden pınarların çıkıp aktığını, kiminin bahçesini suladığını, kiminin çeşmeler akıttığını görür. Osman Gazi, ertesi gün gelip bu düşünüyü o azize anlattı.

Seyh ona "Ya Osman, müjdeler olsun. Hak Teâlâ sana ve senin evladına saltanat verdi. Bütün dünya evladının himayesi altında olacak, hem de kızım Mal Hatun sana helâl (es) oldu" diyerek, hemen kızını Osman Gazi ile evlendirdi. Osman Gazi'nin düşünüyü yordugu sırada, Seyh'in Turgut adlı bir müridi de orada bulunuyordu. "Ya Osman, sana padişahlık verildi, sükrâne (olarak) bize ne verirsin?" dedi.

(Osman) "Sana bir sehir vereyim" dedi.

Dervis "Su köycegize de raziyim, bana bir nâme (yazili kâgıt, mektup, belge) ver" dedi.

Osman Gazi "Ben yazi yazmasini bilmem. Bir su kabi ile bir kilicim var. (Onlari) nisan olsun diye sana vereyim. Benim evladim anlari senin elinde görüp ibka etsinler" dedi.

O su kabi ile kiliç onlari elinde kaldı. Simdi dahi padisah olanlar, onu (o köyü) görüp ziyaret ederler, o dervisin evladina nimetler (verirler) ve ihsanlar ederler.

Bu Edebalı dedigimiz seyh, yüz yirmi yasında öldü. Ömründe, birini gençliğinde, digerini de yasliligında (olmak üzere) sadece iki hatun aldı, ilk hatununun kızını Osman Gazi'ye verdi, sonraki hatunu Taceddin Kürd'ün kızı idi. Hayreddin Pasa ile bacanak oldular.

Bu menakib, Edabali oğlu Mehmed Pasa'dan nakledildi. Aynı rüya, Solakzâde tarafından da su şekilde verilmektedir:

"Osman Han, merhum babasının yoluna devam ederek, Anadolu'daki kumandanlar arasında ve gaza meydanında kendini gösterdi. Âlimlere ve seyhler'e çok fazla itikadi vardı. O zamanın yüce makam sahibi, hal bilen seyh'i, Seyh Edebalı hizmetine devam ederek onun dua ve hürmetini rica ve istid'a ederdi. Bir gece âdeti olduğu üzere, Cenâb-i Allah'a münacatta bulunup hâcet dilerken, kendileri uykuya daldılar. Rüya âleminde, Seyh Edebalı'nın koynundan bir ayin dogup gelerek kendi koynuna girdiğini gördüler. Bu ay kendisinin göbeginden nihayeti olmayan bir ağaç şeklinde biterek dali ve budagi ile bütün dünyayı kusatır. Cihan halkının bir kısmı bostan sular, bir kısmı ziraat yapar, bir kısmı seyran eder, bir kısmı da dolasır.

Osman Gazi bu güzel yerden uzak kalınca sabah namazını eda edip seyh hazretlerinin huzuruna varır. Gördüğü rüyayı bir bir anlatır. Seyhin bu rüyayı tabir etmesini diler. Seyh Edebalı biraz kendi iç âlemine baktıktan sonra basını kaldırıp Osman Gazi'ye;

"Ey yigit müjdeler olsun! Sana ve senin nesline padisahlik verildi. Rüyanda gördüğün o ay, koynumdan çıkıp senin koynuna girdi. Sen benim kızımı alıp bana damad olacaksın. Bundan çocukların ve soyun olacak. Kiyamete kadar yedi iklimde hüküm süreceklerdir" dedi.

Seyh Edebalı hemen orada bulunan Müslümanların huzurunda kızı Rabia'yi Osman Gazi'ye nikahladı. Orhan Gazi bundan dünyaya gelmiştir.

Daha önce de temas edildiği gibi Osmanlı kaynakları tarafından tamamen ilahî bir takdirin tecellisi gibi nakl edilen bu rüya, Hammer gibi Batılı yazarlarca değişik şekillerde verilir. Hammer, benzer rüyaların görüldüğüne dair haberlerin çok eskilere dayandığını ve hemen hemen birçok padisah, hükümdar ve hanedan için böyle rüyaların görüldüğüne dair nakillerin bulunduğunu ifade ile şöyle der:

"Büyük padisahlara doğumundan önce gelecekte nail olacakları (ulasacakları) güç, kudret ve kuvveti göstermek üzere bu neviden rüyaların nakli Sark (Doğu) tarihçilerinde zaman zaman görülen bir istisnadır. Bununla beraber bu âdet, sadece onlara has bir istisnadır. Benzer haberler, gerek çağdaş, gerekse eski Batı tarihçilerinde de görülür. "

Osman Gazi ile ilgili rüya hakkında böyle diyen Hammer, kendisi de aynı rüyayı değişik ifadelerle anlatmaktan geri kalmaz. Bu sebeple biz de Osmanlı kaynakları ile Hammer'in ifadesini karşılaştırmak isteyenlere bir kolaylık olsun diye onun verdiği bilgiyi de temel hususiyetlerini bozmadan özet halinde vermek istiyoruz:

Karamanın Adana şehrinde doğmuş olan Seyh Edebalı, Suriye'de (Sam'da) Fikih (İslâm Hukuku) tahsil ettikten sonra Eskisehir'e yakın İtburnu köyüne gelip yerleşti. Osman, zaman zaman oraya gelip seyhle görüşürdü. Osman bir gece Edebalı'nın kızı Malhatun'u görüp âşık oldu. Fakat seyh, Osman'ın iyi niyetine tam olarak güvenemediği ve bu genç ile kızı arasında mevcut olan esitsizliği göz önünde bulundurarak evlenmelerini uygun görmedi. Osman, derdini silah arkadaşlarına ve komsularına açar. Bunlardan biri olan Eskisehir beyi, Osman'ın anlatması üzerine Malhatuna gönül verir. Kızı kendisi için istedi. Fakat o da geri çevrildi. Edebalı, Osman'dan çok Eskisehir Beyi'nin öc almasından korktuğu için, o beyin topraklarını terk ederek gelip Ertuğrul bölgesine yerleşti. Bu yer değişimi, iki bey arasında büyük bir düşmanlığa yol açtı.

Bir gün Osman, kardesi Gündüzalp ile birlikte komsusu ve dostu olan İnönü beyinin evinde iken, Eskisehir beyinin müttefiki ve Harman Kaya hakimi olan Köse Mihal ile birdenbire çıkageldiği görülür. Bunlar, ellerinde silahla Osman'ın kendilerine teslim edilmesini istiyorlardı. İnönü beyi, gerçek misafirperverliğin bu şekilde bozulmasını kabul etmeyerek onları vermeyeceğini söyledi. Bu esnada Osman ile Gündüzalp ileri atılıp mücadeleye başladılar. Eskisehir beyi korkup kaçarken Köse Mihal esir alındı. Bunun üzerine Köse Mihal kendisini esir alan bu güçlü insana karşı bir sevgi duydu ve ona tabi oldu. Daha sonra Osman, babasının yerine geçince, Köse Mihal atalarının dinini bırakarak Müslüman oldu. O andan itibaren de Osman'ın yükselmekte olan gücünün sağlam dayanaklarından biri oldu.

Böylece Osman, Rumlar arasında bir dost kazanmış, ama henüz sevdiği insana kavusamamıştı. Aradan iki yıl geçti. Bu iki sene zarfında kuskular ve süpheler onun yakasını bırakmıyordu. Ondan sonra Mal Hatun'un babası, Osman'ın sebatkârlığından duygulanarak ilahî bir işaret olarak gördüğü rüyayı onun lehinde yorumlar. Buna göre: Osman Gazi, Seyh Edebali'ya misafir olarak gelir. Sabırla yatagina girip yatar. Uyuyunca su rüyayı görür:

Ev sahibi yanında yatıyordu. Birdenbire ev sahibi Edebali'nin göğsünden bir hilâl çıktı. Gittikçe büyüyen hilâl tam bir dolunay şeklini alınca gelip kendi koynuna girer. Ondan sonra yanlarından bir ağaç belirir. Bu ağaç dallanıp budaklanıyor, gittikçe güzellik ve yeşilliği artıyordu. Dalların gölgesi, üç kilit ufklarının nihayetlerine kadar karaları ve denizleri kaplayıverdi. Kafkas, Atlas, Toros ve Balkanlar gibi dört büyük sıradağ silsilesi, bu yapraklar çadırının dört destegi gibi görünüyordu. Ağacın kökünden deniz gibi gemilerle örtülmüş olarak Dicle, Fırat, Nil ve Tuna fiskiriyordu. Kirlar, ekinlerle çevrilmisti. Dağlar ise sık ormanlarla taçlanmış bulunuyordu. Bu dağlardan çıkan bereketli sular, gül bahçeleri ve servilikler arasında dolasa dolasa akıyordu. Uzaktan kubbeler, ehramlar, dikili taşlar, sütunlar, hasmetli kulelerle süslü şehirler görünüyordu. Bütün bunların zirvelerinde birer hilâl parıldıyordu. Minarelerin serefelerinden ezanlar, mü'minleri namaza çağırıyordu. Tam bu sırada hızla esen bir rüzgâr çıkmisti. Ağacın yapraklarını dünyanın bütün şehirleri üzerine, özellikle iki denizin birlestiği, iki karanın kucak açtığı iki dünyayı çeviren bir halkanın en değerli taşı niteliğinde olan İstanbul'a doğru savuruyordu. Osman, halkayı (yüzüğü) parmagina geçirmek üzere iken uyandı.

Böylece, Osman ile Mal Hatun'un birlesmesinden doğacak olan soyun kuvvet ve kudretini tahmin ettirmekte olan bu rüyanın tabiri, genç savaşçının Edebali'nin kızı ile evlenmesinde araya giren engelleri bertaraf ediverdi. Dügün söleni, hükümdarların dügünü gibi değil, Peygamberin seriatına ve gösterdiği örneğe uygun olarak yapıldı. İki sevgilinin nikâhını, Edebali'nin müridlerinden müttaki bir zat olan Turud (baska kaynaklarda Turgud) adındaki dervis kiydi.

Bu evlilik münasebetiyle olsa gerek ki, Osman Bey, zevcesine (esi) Bilecige bağlı Kozagaç adındaki köyün gelirlerini pasmaklık olarak tahsis etmiştir. Bilahare o da bu hasilati, tekkeye vakf etmiştir. Bu konuda 985 (1577) senesi tarihini taşıyan ve Bilecik kadısına gönderilen bir hükümde şöyle denilmektedir:

"Bilecik kadısına hüküm ki, ecdad-i izamimdan merhum Sultan Osman Han elayhi'rrahme ve'l-gufran, mesayih-i izâmdan Edebâli merhum'un kerimesin tezevvüc eylediklerinde kaza-i mezbûre tabi" Kozagaç nâm karyeyi pasmaklık ihsan etmegün müsârun ileyha dahi karye-i mezbûrenin mahsûlun zâviyesine vakf edüp âyende ve revendeye sarf olunurken hâla karye-i mezkûrede sâkin olan...

Tarihlerde, Osman Bey'in zevcesi olarak gösterilen Mal Hatun veya Rabia Hatun, Seyh Edebali'nin Osman'la evlendirdiği, Orhan ve Alaeddin'in annesi olarak belirtilmektedir. Halbuki Gazi Orhan Bey'in 724 (1324) tarihli vakfiyesinde "Mal Hatun bint Ömer" kaydinin olması bu kadının Seyh Edebali'nin değil, Ömer Bey'in kızı olduğunu göstermektedir. Aynı şekilde birçok tarihteki rivayetlere göre Mal Hatun ve babası Seyh Edebali, Osman'ın vefatından üç ay önce Bilecik'te vefat etmişlerdir. Halbuki vakfiyede ismi geçen Mal Hatun, Osman Bey'in vefatından sonra hâla hayattadır.

Mal Hatun, herhalde Osman Bey'in oğlu Orhan'ın annesi idi. Osman Bey'in öbür zevcesi (esi) ve Seyh Edebah'nin kızı olan Bâlâ Hun (Bala Hatun) ise muhtemelen Osman Bey'in oğlu Alâeddin'in annesi idi.